

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

XVIII. évfolyam.

1903. November.

11. Szám.

és melléklete: a

KERTÉSZ-GAZDA

III. évfolyam. — 11. szám.

Legolcsóbb hirdetés!

a „MÉHÉSZETI KÖZLÖNY“-ben:

Garmond-soranként: 16 fillér.

Egész oldal (187 □ cm)

egyszeri hirdetése: . 6 kor. — fill.

Féloldal > > . 3 kor. 20 fill.

Negyed-oldal > > . 1 kor. 60 fill.

Egyesületi tagoknak és féléves hirdetőknél 20%-kal,
egész-éves hirdetőknél 25%-kal olcsóbb.

Kis-hirdetés félhasábos soranként 16 fillér. Egyesületi tagoknak 2 sorig ingyen.

A hirdetési díjak előre beküldendők.

Hirdetéseket elvállal:

a MÉHÉSZETI KÖZLÖNY kiadóhivatala
Kolozsvártt, Magyar-útca 24.

J O B B,

10—10

MEGFELELŐBB

és MEGBIZHATÓBB

méhkaptárokat

és méhészeti eszközöket

már nem is lehet ajánlani,

mint aminők

a 18 év óta fönnálló

KÜHNÉ FERENCZ-féle első magy. keresk. méhtelepen

BUDAPEST, I. ker. Attila-útcza 99. sz. alatt

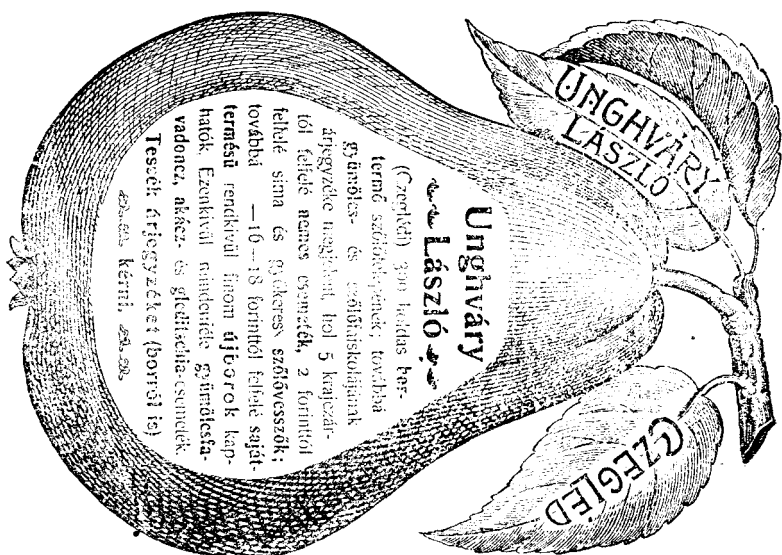
— készülnék és kaphatók. —

1903. évi gazdagon illusztrált és sok újdonságot tartalmazó főárjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldi meg.

Hiteit nyugtók

1—2—3 évre (kamat nélkül): városok, községek, megyék, vizszabályozó társulatok, mérnöki hivatalok, szövetkezetek, nagyobb uradalnak s más hitelképes testületeknek.

— A hitelnyújtás szülővesszőre és borra nem vonatkozik. —

Szakértők által a legcélszerűbbnek

elismert

Mézes üvegek.

Alumínium fedővel,
parafa- és hólyag-
papír betéttel

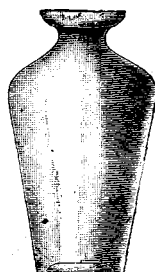
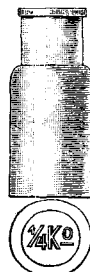
Karimával.

Leccsiszolt nyakkal.

Üvegfedő, gummi-
gyűrű és
f. mosavarral.

Karimával.

Leccsiszolt nyakkal.

1879 sz.	1880. sz.	1881. sz.	1883. sz.	1885. sz.	1886 sz.
$\frac{1}{8}$ Kilo 16 fill.	8 fillér	— fillér	$\frac{1}{4}$ L. 36 fill.	$\frac{1}{8}$ Kilo 06 fill.	08 fillér
$\frac{1}{4}$ " 18 "	10 "	12 "	$\frac{0}{35}$ " 40 "	$\frac{1}{4}$ " 08 "	10 "
$\frac{1}{2}$ " 24 "	14 "	16 "	$\frac{1}{2}$ " 48 "	$\frac{1}{2}$ " 12 "	12 "
1 " 32 "	22 "	24 "	$\frac{0}{6}$ " 56 "	1 " 18 "	20 "
			1 " 80 "		
			2 " 120 "		

U. a. finoman
nikkelezett fedővel

$\frac{1}{8}$ Kilo 14 fill.
$\frac{1}{4}$ " 16 "
$\frac{1}{2}$ " 24 "
1 " 32 "

A két első üveghez a csatolt rajz szerint **nyolcz színben**
nyomott, díszes czimkét **díjtanul mellékelünk**

35. sz. Külön árjegyzék az összes mé-
hészeti üvegczikkekről kívánatra
ingyen és bérmentve.

Egyesült Magyarhoni Üveggyár Részv.-Társ.

Budapest,

5-6.

VI., Nagymező-útcza 8. sz.

Tűzmentes pénzszekrények.

Legjobb fajta vihar- és istálló-lámpák.

Vasbűtörök nagy választékban.

REMÉNYIK L. és FIAI

VASKERESKEDÉSE

KOLOZSVÁRTT, FÓTÉR.

Ajánlom jól berendezett raktáromat minden-
nemű **méhészeti cikkekben**; u. m. országos méretű
Bodor-féle kaptárok, legjobb minőségű **műlép**, **javi-**
tott mézpörgetők, **Hannemann-féle rács**, herefogók,
keretfogók, méhész-pipa, dohányzók- és nem do-
hányzóknak, méhész-sipkák, kaucsuk-keztyűk és
mindennemű lép- és sejt-kések nagy választékban.

Mezőgazdasági és kertészeti cikkekéből kü-
lönösen ajánlom a legjobb minőségű **vasekéket**,
kézi kukoricza-morzsolót, amerikai aczélvillákat,
kaszákat, sarlókat, gereblyéket, amerikai széna-
fűrészeket. Továbbá kerti fűrészeket, kerti ollókat
és szemző késeket.

Végül tölhivom b. figyelmét **konyhaberende-**
zési és háztartási cikkeimre, melyek közül aján-
lok különféle vajverő-gépeket, amerikai fagylalt-
gépeket, ruhamángoló és facsaró gépeket, kitünő-
en zománczolt lemez- és öntött edényeket. Raktárt
tartok még valódi berndorfi alpacca és alpacca-
ezüst evőszerekből és nickel edényekből.

Vidéki megrendeléseket azonnal és pontosan
eszközlöm.

Kiváló tisztelettel:

Reményik L. és Fiai.

11—12

Ló- és marhanyíró-ollók.

Méhészeti Közlöny.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZEGYESÜLET SZAKKÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN HÓNAP 1-ÉN.

Az Erdélyrészi Méhészegyesület tagjai a tagsági díj fejében kapják. Tagsági díjak: rendes tagok részéről egy évre 4 kor., köri tagok részéről egy évre 2 kor. — Minden pénzküldemény Horváth Pál, ev. ref. egyházkerületi főpénztári ellenőr, egyesületi pénztáros úrhoz, Kolozsvár, Király-útcza 51. sz. czimzendő.

A lap szellemi részét érdeklő közlemények és reklamációk a „Méhészeti Közlöny szerkesztőségének Kolozsvár, Magyar-útcza.” czimzendők.

Közleményeink utánnyomása a forrás teljes és pontos megnevezése nélkül tilos.

A kéziratokat nem adjuk vissza.

Reklamációkat csak a következő hónap 15.-éig és csak a postahivatal útján fogadunk el

Felelős szerkesztő: Szentgyörgyi Lajos. Főmunkatárs: Nagy János.

Novemberi emlékeztető.

(Kezdőknek.)

Novembert a téli időszak tornáczának szokták nevezni. Többnyire hűvös, zimankós, szeles idő jár e hónapban, sőt havas eső, vagy hó is hulldogál már. Az őszi és téli mintegy harcztot vívnek egymással az uralomért.

Méhikéink a télifészekben tömören összehúzódva, csöndes, halk zümmögést hallatnak. Szél nélküli, derült, enyhe napokon tisztulás végett olykor-olykor még ki-kiröppennek. Jótétemény ez szegénykékre! A zordon tél hosszan tartó mostohaságait, mely talán hónapokig is bennmaradásra kényszeríti őket, hönnyebben elviselhetik majd. A novemberi kiröpülés egyik legjobb ellenszere a vérhasnak.

A kaptárok télire már rendezve vannak, a mézür és a költőtér üresen maradt részét melegtartó takaróval láttuk el; a menőkét kellőképpen szűkítettük, s a levegő közlekedésének a biztosításáról is gondoskodtunk. A szabadban telelő vékony falú kasokat az idő berekedése előtt sarjával, vagy más melegtartó anyaggal körülrakosgatja a gondos méhész, miáltal úgyszólván burkolttá teszi azokat. Az így elgondozott családoknak aztán nem árt a hideg.

A szabadban külön álló méhesben legjobban telnek a méhek; mert arra kínálkozó időben a tél szakán is kiröpülhetnek, s a nyugalom is inkább biztosítva van számukra.

Némelyek a hónap vége felé, amikor a méhek kijárására többé nem számíthatnak, szobába, kamrába, padlásra, vagy más telelőhelyre hordják a kasokat és deszkaköpiüket. Sehogyan sem ajánlatos ez az eljárás; maradjanak télire is ott a családok, ahol nyaranta állottak; csak a hideg és szél ellen legyenek védve, s nyugalmaikat semmi meg ne zavarja.

A kasok menőkéjére is, miként a kaptárokén van, illeszszünk sűrűn átlyukgatott pléhtolókát, hogy az egér be ne tolakodhassék, de a levegőnek az útja ne legyen elzárva. Ha a kasok aljára körben bojtortjánkoszorút teszünk, az egér ellen védve lesznek a családok.

Ebben a hónapban kevés dolgunk van a méhekkel. Főkíváncsi, hogy csöndben legyenek. A kaptár bontogatása veszedelemmel járna: az aljdeszkára hulló méhikék hamar megdermednének, a télifészek áthúina, sajátos légköre ellilanna, amit csak nehezen, vagy éppen nem hozhatnának ismét helyre a méhek, vagy legalább is nagyobb méz- és méhveszteség árán érne czélt e buzgalomban a család. E mellett még a netán fölszakadozó befödött mézessejteken nyitva maradna a méz, s ennek a fölszívására, valamint a mézeslépeken esetleg támadt repedések kiigazítására a gomolytól elvált méhek — miként már korábban is jeleztük — kis csoportokban, fejeiket összedugva igyekeznének ugyan egymást melengetni, de a hideg mézeslépeken szintén hamar megdermednek és el is pusztúlnak. A kaptár bontogatására nincs is szükség már novemberben. A gondos méhészt már régen elrendezte télire méhcsaládait, s mézzel is kellőleg ellátta őket.

Ezután már csak külső szemlére szorítkozunk. Ha kedvező idő kínálkozik, ki-kiröpülnek a méhek; figyeljük meg a járásukat és viselkedésüket, valamint azt is, vajjon nem mutatkoznak-e törpeherék. Ha ilyent fődöznenék föl, vagy ha netán azt mutatnák a jelek, hogy valamelyik törzs anyja esetleg elpusztult, a jelenséget följegyezzük, hogy annak idején — kora tavasszal — a teendőket felől tájékozva legyünk. Ilyen rendkívüliség azonban csak ott szokott előfordulni, hol a gazda fölületesen gondozza méheit.

Ha hideg, csípős szél, vagy zivatar uralkodik, a menőkék elé védődeszkácskákat támasztunk, hogy a szél ne csapjon be egyenesen a méhek fészkébe, melynek levegőjét nagyon hamar lehűtené, sokkal hamarabb, mint a jóval nagyobb fokú hideg csöndes időben. Az idő enyhültével ismét eltávolítjuk a védődeszkácskákat, hogy esetleg mutatkozó derült időben a méheket a kiröpülésben ne gátolják.

Czinkéket, harkályokat a méhes környékén meg ne tőrjünk.

A kezdő méhész hozzáfoghat elméleti ismereteinek a hosszú télen való gyarapításához; jó szakkönyveket, folyóiratokat szerezzen be, olvasson azokat szorgalmasan.

A novemberi időjárásról vezessünk jegyzéket. A viaszolvasztásra, műlépprészelésre, a kaptárok, keretek és eszközök rendbeszedésére bőséges időt használjuk föl okosan.

Gyergyóditró.

Józsa Sándor.

A méhcsalád munkaképessége.

Régóta figyelem a méhcsalád munkaképességét a különféle alakú és különböző nagyságú kaptárookban, s arra a meggyőződésre jutottam, hogy a kaptár alakja, nagysága, rosz hővezető képessége, napnak, szélnek kitett elhelyezése, keretszakaszainak beosztása, s a keretek kezelési rendszere; továbbá a kaptár kijárójának az alakja, nagysága és elhelyezése is mind-mind nagy befolyással vannak a méhcsalád munkaképességére, s ekként a méhészetből eredő haszon fokozására, vagy csökkentésére. Mivel pedig minden méhésznek első-, és főtörekvése, hogy a méhészetébe fektetett tőkét lehető legjobban kamatoztassa, s minden kockázattól megóvja: nem lesz talán érdektelen, ha a kaptárnak mindezekről a felsorolt tulajdonságairól szerzett tapasztalataimat külön-külön elmondom.

1. A kaptár alakja.

Alak tekintetében a kaptárok két főcsoportra, nevezetesen az álló-, és fekvőkaptárok csoportjára oszthatók. Van ugyan, sőt keletkezik is mind a két csoportnak számtalan változata, de nagyon eltérítene tárgyamtól, ha csak a részemről ismert kaptárok részletes leírásába fognék is; ezek teljes mellőzésével egymással szembe

állítok egy álló-, és egy fekvőkaptárt, és pedig olyan két kaptárt, melyeknek belső térfogata teljesen egyenlő; melyeknek mindenkében 16—16 országos méretű egészkeretet helyezhetek el. Magától értetődik, hogy ezt a 16 keretet az állókaptárban két sorban nyolczasával, a fekvőkaptárban pedig egy sorban fogom elhelyezni. Ha már most ebben a két kaptárban két egyenlő méhcsalád teletl át, egyikben éppen úgy, mint a másikban, közvetlenül a kijáró közelében 8 8 orsz. méretű egész kereten: akkor a tavaszi fejlődés idejében egész bizonyosan ki fog tűnni, hogy melyik kaptáralak felel meg jobban a méhcsalád életviszonyainak; mert míg a fekvőkaptárban az ablakok felé, tehát csak oldalirányban fejleszthetem a méhcsaládot, addig az állókaptárban a télifészkeknek (8 keret) a felső szakaszba történő fölhelyezésével utat és módot adhatok a méhcsaládnak a lefelé való szabad fejlődésre.

Az állókaptárban a méhcsalád fejlesztésére két út állott előttem; nevezetesen: hagyhatom a fészket érintetlenül az alsó szakaszon, s a 8 drb. tartaléklépet föltehetem a felső szakaszba; vagy ellenkezőleg: a fészket rakom föl, s alája teszem be a tartaléklépeket; mert a harmadik utat: a fészkek szétbontását és két szakaszon való elosztását *áprilisban* teljesen elzárta előttem az *ésszerűség*. Ha fölül helyezem el a tartaléklépeket, akkor az anya biztosan fölmegy, s a méhcsalád második fészket alkot ott, s ezzel a munkaerő szétforgácsolódik, mi a fejlődést nagy mértékben hátráltatni fogja. Ha ellenben a fölrakott fészkek alá helyezem be a tartaléklépeket, akkor a méhcsalád csakis a fészkek lefelé való fejlődésének az arányában foglalja el azokat. Ebben az esetben nem oszlik meg a munkaerő, mert a tömör fészket ámbár följebb helyeztük is a kaptárban, annak az ápolása, melenetése nem került kedvezőtlenebb viszonyok közé. Így történt, hogy összehasonlító kísérletezéseim közben az állókaptár alsó szakaszán áttelelt méhcsaládot már áprilisban fölraktam a felső szakaszba, a tartaléklépeket pedig az ekként megüresedett alsó szakaszba helyeztem el.

Ezeket a kísérletezéseket 4 éven át (1894—97) 20—30 méhcsaláddal folytattam, s az eredmény mindig ugyanaz maradt. Nevezetesen: amíg a fekvőkaptárban a méhcsalád 8 keretről 12—13-ra fejlődött, addig az állókaptárban teljesen elfoglalta a 16 keretet.

Tehát az átlagos különség mindenkor 3–4 keret volt az állókaptár javára.

A folyton és következetesen ismétlődő különbözeteket a következő okokra vezethetem vissza:

Amig a fekvőkaptárban az oldalirányú fejlesztéssel folyton nagyobbodott a fenék és a szaporodó keretek aljának a fölülete: addig az állókaptárban ezek változatlanul megmaradtak. Amig a fekvőkaptárban a megnagyobbodott fenék tisztántartása, s a megszorodott keretek aljának megnagyobbodott fölülete, illetőleg ennek a takarása több-több méhet vont el a külső munkától: addig az állókaptárban sem a fenék területe, sem a keretek aljának a fölülete nem változott; tehát ezek tisztántartása, illetőleg takarása czéljából ugyanannyi munkáméh maradt otthon, mint korábban. Amig a fekvőkaptárban a *fészkek* az eredeti helyén maradt, s annak a helyzete és terjedelme oldalirányú fejlődéssel csak csekély mértékben nagyobbodott: addig az állókaptárban a lefelé történő szabad fejlődés folytán elérte a kétszeres nagyságot; mert amig a fekvőkaptár fészkeiben az anya a további petézéssel egy-egy ivadék kikelését volt kénytelen bevárni: addig az állókaptárban akadálytalanul haladt lejjebb és lejjebb, naponként talán csak egy-két sor cellával, de folytonosan és egyenletesen és mindig abban az arányban, amint azt a fészkek kiterjeszthetése, s a fölsőbb részekbe gyűjtött méz elhelyezhetése követelte. Amig a fekvőkaptárban az ablakok felé, tehát a *kijáró nyílástól eltávolodólag* történt a fejlődés: addig az állókaptárban éppen a *kijáró nyílás felé közeledőleg* eszközödött az. Amig az előbbi vízszintes irányú fejlődés mindenkor lassúbbnak bizonyult, mert több-több népet kötött le a belső munkára: addig az utóbbi függőleges irányú fejlődés éppen a kijáró nyíláshoz való közeledés miatt is több-több népet szabadított föl a belső munka alól.

Számos méhésztárstól hallottam nagyon sokszor, hogy a méhcsalád szívesebben raktározza a mézet a fészkek fölé, mint oldalirányban a fészkek mellé. Ez való; de hozzáteszem, hogy ez nem annyira *ssívesség*, nem is megmagyarázhatatlan hajlam, nem is külső ellenségek elől való elrejtés, megvédelmezés okából történik így, mert tapasztaljuk, hogy az oldalirányban elhelyezett mézet is (a fekvőkaptárban) meg tudja védelmezni a méh-

csulád a betolakodó ellenségektől; — hanem egyszerűen azért, mert a méz megvédelmezése így nem tart vissza külön munkásokat a külső dologtól; és azért, mert amily természetes a fészeknek lefelé való fejlődése tavaszon és azután, a nagy munka idején: éppen oly természetes a fölfelé való visszafejlődése nyáron a kisebb-nagyobb kordási szünetek alkalmával, mindig a fogyasztott méz nyomában, s még inkább a teljes munkaszünet beálltakor, télen át, mindenkor a méz határáig. Amíg az állókaptár fészke függőleges irányban folytonos hullámlásban van, vagyis a méz szaporodása lejjebb szorítja azt, apadása pedig helyet enged annak a fölfelé való visszafejlődésre: addig a fekvőkaptár fészke *mozdulatlanul marad* a kijáró irányában, de e helyett a mézkészlet elhelyezése változik folytonosan; hurczolják azt az istenadta méhek egyfelől a fészkek nagyobbodása és kisebbedése, másfelől a mézkészlet szaporodása és apadása szerint majd egy-, majd másirányba. És ez a hurczolkodás mindannyiszor nagyon bénítólag hat a méhcsalád munkaképességének teljes kifejtésére; holott az állókaptárokban a fészkek hullámlása semmiféle belső munkát nem okoz a méhcsaládnak.

Végül szükségesnek tartom megemlíteni, hogy a leírt összehasonlító kísérletekre mindenkor kész tartaléklépeket használtam, s a Hanemann féle rácsot teljesen mellőztem, sőt a későbbieknél sen alkalmaztam azt; mert meggyőződéseim szerint csakis a szabad fejlődésben nyilatkozhatik meg teljesen hamisítatlanul a méhcsalád munkaképessége.

E kísérletek eredménye az lett, hogy a fekvőkaptárokat, szám szerint 20-at, 1898-ban használaton kívül helyeztem.

(Folyt. köv.)

Újpesten.

Id. Boczonádi Szabó Imre.

A méhek téli ellenségeiről.

Némely laikus és tapasztalatlan méhész azt tartja, hogy a méhcsaládok betelélése után már mi dolga sincs méhesében, ezért nem is igen törődik már azután a méheivel, hanem legtöbbször a saját sorsukra bízta azokat. Ez a lelkiismeretlen és helytelen eljárás azonban koránt sem marad boszúlatlanul, hanem szintén megköveteli áldozatait. Ezért az éber és lelkiismeretes méhészgazda

nem is tétlenkedik télen, hanem most is gondját viseli méheinek, megvédi, megóvjja őket mindattól a káros körülménytől és befolyástól, melyek téli nyugalmost háborgatják.

Méheinknek ugyanis a jó átteleléshez a kellő mennyiségű táplálékon és melegtartó lakáson kívül még zavartalan nyugalomra is szükségük van. A legkisebb lökés, vagy a kaptárnak, kasnak legcsekélyebb megütése, megrándulása fölriasztja, izgatja méhecskéinket, mire a téli gomolytól többen elválnak, s harczrakészen a kijáró nyíláshoz sietnek, hogy a csön dháborító ellenséggel szembe szálljanak. Ámde bátor kis harczosaink a legtöbb esetben életükkel adóznak elszántságukért, mert a nagy hidegben megdermedve, elpusztúlnak, vagy az ellenség zsákmányául esnek.

Ha a téli háborgatások gyakoriak, egyes családok nagyon sokat szenvednek, s mivel ennek következtén sok mézet fogyasztanak, tavasszal vérhasba esnek, ami fölöt te elgyöngíti őket.

Látjuk tehát, hogy téli nyugalmostban a méheket háborgatni nem szabad; miértis a méhes közelében minden zajos munkát kerülnünk kell. A folyton ismétlődő zaj nem árt méheinknek; a kocsi, vagy vonat dübörgését, a malom zakatolását csakhamar annyira megszokják, hogy föl sem veszik.

Csön dháborítóokban és izgatóokban télen soh' sincs hiány; ott találjuk ezek sorában az embert, az állatok közül többet és a természeti jelenségeket egyaránt.

Az állatok közül legveszedelmesebb téli ellenségek az egér és ciczkány, melyek a téli hideg beálltával a házak közelébe és a méhesekbe vonúlnak, hol élelmet és a hideg ellen oltalmat keresnek. Ezek a hivatlan és garázda vendégek különösen azért veszedelmesek, mert a kasok oldalait átrágják, vagy a menőkét nagyobbítják meg, hogy befurakodhassanak, hol a lépek közt — mivel ekkor a méhektől úgy sem félnek — nyugalmas családi életet folytatnak, miközben nagy pusztítást végeznek a kaptárban. A lépeket össze-vissza rágják, a mézből vígan lakmároznak, s háborgatásaikkal néha bizony egész családokat is tönkre tesznek.

Az egerek távoltartása és pusztítása nem könnyű. Sikeres védekezés ellenük a kaptárok és kasok kijáró nyílásainak pléhtolókákkal, vagy szögekkel való oly módú megszükitése, hogy azokon egyszerre csak 2—3 méh férjen ki. Ámde a szalmakasokon

az ilyen óvóintézkedés is sokszor mítsem használ, ment a kas oldalfalait, vagy az alját is könnyen átrágja az egér. Ezért a menőke szűkítése mellett tanácsos még a kasok körül a méhesben zajtalanul működő egérfogókat alkalmazni. A macskák az egerek után való szökdécseléseikkel szintén háborgatják a méhcsaládokat; ezért nem ajánlatos velük összefogdosztatni a méhesben az egereket.

Az egerek mellett — miként már említettem — nagyon veszedelmes téli méhellenségek a cziczhányok is, mert aprók lévén, a menőkének még a legkisebb nyílásán is beférhetnek a kaptárba, s annyira falánkok, hogy nem elégszenek meg a mézzel, hanem még a lépeken ülő méheket is fölfalják. Az ellenük való védekezés módja ugyanaz, mint amit az egerekről szólólag elmondottam.

A madarak közül a czinkék és a harkályok a méhek téli ellenségei. A czinkék örönest tartózkodnak télen a méhes közelében, vígan röpködnek körülötte, hogy egy-egy megdermedt, vagy a földre szállt, lehullott méhet megpillantván, elfogják, s ha sikerült egyet találniuk, prédájukkal a legközelebbi fára telepednek és ott jóízűen elcsemegéznek rajta. De ha ilyen méhekre nem akadnak, azt is megteszik, hogy a kaptáron levő röpülődeszkára szállnak, s csőrükkel addig kopogtatják a kaptár homlokfalát és a röpülődeszkat, vagy a kast, míg a méheket föl nem riasztják, mire ezek nagy bátorsággal és buzgalommal a kijáráshoz sietnek, hol aztán a könyörületet nem ismerő ellenség prédájává esnek.

A harkályok már nem érzik magukat annyira otthonosan az emberek közelében, s nem is oly veszedelmesek; inkább csak az erdők közelében levő kasos méhesekben tesznek kárt azzal, hogy erős csőrükkel addig kopácsolják a kasokat, míg nyílást nem vájnak rajtuk és így garázdálkodnak.

Sok méhésztudós hangoztatja, hogy ezeket a madarakat — ha a méhes közelében mutatkoznak — irgalmatlanul le kell lövöldözni. Szerintem azonban ezek a madarak — habár ellenségeik kis kedvenceinknek — nem érdemlik meg ezt; mert a gyümölcsfák és egyéb mézelőnövények ellenségeinek a pusztításával sokkal több hasznot hajtanak a méhésztudósoknak, mint amennyi kárt néhány méh elkapkodásával okoznak.*

* Saját sikeres védekezési módjának a szíves közlése is tanulságos lett volna kezdő méhésztársainknak.
T.

A természeti jelenségek és külső befolyások között legveszedelmesebb méheinkre nézve a szél, a hideg (leginkább pedig január, febrár és márczius hónapokban) és a téli napsugár. A menőkjükre tűző napsugár kicsalja szegénykéket meleg fészükéből, s a biztos halál útjára csábítja őket, mert a kemény hidegben csakhamar megdermednek és lakásukba visszatérni többé nem tudnak. A napsugár ellen a fölcapható röpülődeszkácskák, a hideg ellen pedig jó melegtartó kaptár és kas védhetik méheinket.

Veszedelmes téli méhellenség még maga az ember is. A tolvajok ugyanis számtalanszor fölkeresik télen a falvakon kívül, vagy a kertekben levő nyílt, védtelen méheseket, hogy gonosz módon megdézsmálják azokat.

Arról is gondoskodjunk, hogy baromfi ne jusson télen a méhes közelébe. Ezek is csöndháborító ellenségeik a méheknek. Tapasztalatból mondom ezt, mert nálam előfordult, hogy egyik tyúkom nem elégedett meg a kaptárok körül fekvő holt méhekkel, hanem a czinkék példáját követve, csőrével ő is kopogtatni kezdte a kaptár röpülődeszkáját, s ha a megriasztott méhek kijöttek, a bestia falánkságának egy-kettő mindig áldozatul esett. De végre is pórul járt szegény tyúkom, mert a látvány annyira fölíngereit, hogy halálra ítéltem.

A baromfiak a kaptárról kaptárra való röpködéssel és szökdecseléssel is nyugtalanítják méheinket, különösen a nyílt méhesekben; miértis tanácsos ezeket drótkerítéssel körülhálózni.

Az elmondottakat összegezve, látjuk, hogy kis munkásaink a hosszú télen át számtalan ellenségnek vannak kitéve. A méhésznek minden lehető el kell tehát követnie, hogy méhcsaládainak téli nyugalmát biztosítsa, ellenségeiktől őket megvédje, ha azt akarja, hogy erős, egészséges törzsekkel érje meg a tavaszt.

Télen is gondozzuk méheinket!

Hartviger Ágoston,

a pilisvidéki méhészegyesület titkára.

A méhszedő.

Ószre hajlott az idő. A szorgalmas méhikék sejtik már a tél közeledtét. Hull a virág szirma, nincs többé miről gyűjteniük. Napról-napra kevesebben röpködnek; mit is keresnének a dérlepte

virágokon?! Minduntalan ragasztanak; a fölösleges nyílásokat, hasadékokat megrakják propoliszsal. Az okosabb parasztméhész segít is a kis állatkáknak e munkájukban: szűkíti a röpülőnyílásokat, hogy méhei annál kevesebbet szenvedjenek a tákolt méh színben.

E közben megjelenik a faluban a méhszedő. Öblös nagy hordóval, piszkos csöbörrel, s mi egygyel-mással megrakott döcögős szekeret vonszol az életben sokat szenvedett két szegény pára. Mindenki ismeri a jövevényt. A gyerkőczök örvendezve futnak a szekér előtt, s előre kiáltozzák: »éd's anyám, itt a méhszedő!« Föl is üti tanyáját a falu végén, a komájánál. (Minden faluban van egy komája, kit megtelepülésével megtisztel).

Amíg a kifáradt párok egy keveset szénáznak, a méhszedő és kedves komája meglátogatják a méhtartókat, kiket ismer ugyan már a méhszedő, de komáját mégis magával viszi alkudni. A méhcsaládokat sorra vizsgálja, emelgeti; belekukkant a kasokba, hogy értéküket megbecsülje. A délelőtti órákban végig járja az egész falut, mindenhova bekiált: »van-e méh elado?«

Mikor az első látogatásnak így végére jár, visszatér a szekerehez, összeszedi mindenét és megindul a falu egyik végén, most már a szekerevel együtt. Ekkorra dél van már. A nap heve erősen tűz a földre. A méhikék tömegesen tódulnak ki a kasból. Ilyenkor szeret vásárolni a méhszedő, mert kevesebb méh van otthon, s a család vagyonát, a kas értékét biztosabban megállapíthatja. Megalkuszik a gazdával. Egy 20—25 kgr. súlyú kasért sokszor alig ad négy koronánál többet.

Az alku után következik az öldöklés, a méhcsaládok lekénézése, miben hűséges segítő társ a koma, ki sorra ássa a sírgödöröket, meggyújtott kénes kanóczot helyez egyikbe, ráborítja a halálra ítélt méhcsalád hasát és körülötlőgeti földdel. A méhszedő tovább hordogatja a vesztőhelyen ásott gödrökhöz a kiválogatott kasokat, hogy a jobbérzés arczúlcspásásúl, a magyar méhészet szegényére, ilyen barbarizmussal garázdálkodjék szabadon a nép között, mely az okszerű tenyésztésre való buzdítás iránt — valóban mélyen sajnálatos! — még a legtöbb vidéken oly nagyon kevéssé fogékony.

Amikor a vesztőhelyen 10—15 sírgödör telt meg már a méhek sok ezrével, következik a kasok kifosztása. A mézes, fiasítós és virágporos lépek a kasnak a földhöz való zökkentésével könnyen kitördelnek, s valamennyi a méhszedő tisztának vélt csöbére kerül, persze még apróbbra tördelt darabokban. Ebbe a tömegbe aztán még nemcsak az elalélt méhek száza-ezre keveredett, de még a kas külső tapaszából is bőven jutott. Most valami

zúzó fával összegyömszöli az egészet, míg egy tömeggé vált. Végül kanállal tisztára vakarja a kas belsejében a lépek kitérdelése után maradt törmelékét, sőt meleg vízzel ki is öblíti a kast, hogy az oldalain itt-ott mutatkozó méz se vesszen kárba, mert hiszen ezzel is több lesz a »méz«, melyhez még a vendégül odasereglett jegyek sokasága is belekeveredik.

Az így megtelt csöbör tartalmát aztán a hordóba üríti át. Arra kellene most már szót faragni, hogy mi lehetne a méltó neve ennek a zagyvaléknak, melyben méz, virágpör, összezúzott fiasítás, méh, légy, üres lép, propolisz, a kas tapasza, mocskos víz, sat. egygyé tömegült.

Mikor minden edényét megtöltötte a méhszedő, mikor olcsó pénzen összeharácsolta a kis méhek drága kincsét, s a jóérzésű lelkeket fölháborító pusztítást hagyott hátra a bárgyú nép méhesein, a jó vásár tudatában önelégülten vigyorog a lelkében, s végig húzva a két rossz gebén, hátat fordít a falunak és még a komájának sem akar köszönni.

Hogy mennyi kárt okozott a méhészet terjedésének, mennyivel rövidítette meg a paraszt méhészeket, undorító, mocskos eljárása mily nagy ártalmára van a magyar méz jóhírének, hogy az okszerű tenyésztés általánosabb megkedveltetésén fáradozók igyekezetének az útjába mekkora nehézségeket gördített: nem is kérdés; e fölött csak tehetetlenségünkön boszankodva, összetett kezekkel keseregni tudunk csupán

Vajjon mikor következik már el annak az ígéretnek a beváltása, hogy a magyar méhészetre szégyenletes barbarizmust törvényes intézkedés hatalma fojtsa el örökre?!

Néptanítótársaim! A nép szellemi vezetői, gondolkozásának irányítói mi vagyunk; azért kell nekünk, addig is, míg a most emlegetett rablógazdálkodást törvényes gondoskodással szüntetnék meg, a fölvilágosítás és meggyőzés erejével harcolnunk a legveszedelmesebb rablóméhek: a méhszedők garázdálkodásai ellen; nyissuk föl a nép szemét, hadd lássa meg ezekben a gonosz kufárokban az ő méheszkedési igyekezetének a legnagyobb ellenségeit.

Oltszem.

Simon József,
néptanító.

A mérlegen álló Boczonádi-féle óriás kaptár.

1903.		Reaumur hő- mérő reggel 8 órakor.	A mérlegelődés élesúly.	24 órai súly- apadás.	Időjárás.	A bejegyzett tételek a valóság- gal megegyezőknek találtak:
hónap.	nap.					
Szept.	16.	+ 14 ⁰	26 ¹⁰	0 ²⁰	Szeles, változó.	Szmártnik János, s. k., Újpest. Hankó Gyula, s. k., ev. ref. lelkész, Csapdi.
"	17.	+ 12 ⁰	26 ¹⁰	0 ²⁰	Szeles, esős, változó.	
"	18.	+ 11 ⁰	26 ¹⁰	0 ²⁰	Csöndes, esős, vált.	
"	19.	+ 11 ⁰	26 ¹⁰	0 ²⁰	" " "	
"	20.	+ 11 ⁰	26 ¹⁰	0 ²⁰	Csöndes, derült.	
"	21.	+ 10 ⁰	26 ⁰⁵	0 ⁰⁵	Csöndes, borongós.	
"	22.	+ 10 ⁰	26 ⁰⁰	0 ⁰⁵	Csöndes, derült.	
"	23.	+ 9 ⁰	26 ⁰⁰	0 ⁰⁵	" "	
"	24.	+ 10 ⁰	26 ⁰⁰	0 ⁰⁵	" "	
"	25.	+ 10 ⁰	26 ⁰⁰	0 ⁰⁵	" "	
"	26.	+ 9 ⁰	25 ⁹⁵	0 ⁰⁵	" "	
"	27.	+ 10 ⁰	25 ⁹⁵	0 ⁰⁵	" "	
"	28.	+ 11 ⁰	25 ⁹⁵	0 ⁰⁵	Csöndes, borongós.	
"	29.	+ 11 ⁰	25 ⁹⁰	0 ⁰⁵	" "	
"	30.	+ 11 ⁰	25 ⁹⁰	0 ⁰⁵	Csöndes, változó.	
Okt.	1.	+ 10 ⁰	25 ⁹⁰	0 ⁰⁵	Csöndes, derült.	
"	2.	+ 9 ⁰	25 ⁸⁵	0 ⁰⁵	" "	
"	3.	+ 12 ⁰	25 ⁸⁰	0 ⁰⁵	Szeles, változó.	
"	4.	+ 13 ⁰	25 ⁷⁵	0 ⁰⁵	Kissé szeles, változó.	
"	5.	+ 17 ⁰	25 ⁷⁵	0 ⁰⁵	" " "	
"	6.	+ 14 ⁰	25 ⁷⁵	0 ⁰⁵	" " "	
"	7.	+ 14 ⁰	25 ⁷⁰	0 ⁰⁵	Szeles, derült.	
"	8.	+ 12 ⁰	25 ⁷⁰	0 ⁰⁵	Csöndes, derült.	
"	9.	+ 10 ⁰	25 ⁷⁰	0 ⁰⁵	" "	
"	10.	+ 12 ⁰	25 ⁷⁰	0 ⁰⁵	Szeles, esős, változó.	
"	11.	+ 8 ⁰	25 ⁷⁰	0 ⁰⁵	Szeles derült.	
"	12.	+ 7 ⁰	25 ⁷⁰	0 ⁰⁵	Csöndes, borús.	
"	13.	+ 9 ⁰	25 ⁷⁰	0 ⁰⁵	" "	
"	14.	+ 11 ⁰	25 ⁷⁰	0 ⁰⁵	Kissé szeles, derült.	
"	15.	+ 8 ⁰	25 ⁷⁰	0 ⁰⁵	Szeles, derült.	

Újpest.

Boczonádi Szabó Imre.

Mézelőnövények.*

1. A fehér hunyász.

(*Stachys recta* L. *Tisztesfü, tisztos hunyász, tarlóvirág.*)

A fehér hunyász sok méhész előtt megbecsülhetetlen mézelőnövény, mely július-augusztusban, a gabonaneműek learatása után ellepi a tarlókat és a bő nektárképződésű virágok reggeltől estig csalogatják a méheket.

Valóságos Isten áldása némely vidéken. A fehér virágok nektárjával hamarosan megtelnek a lépek, sőt sok helyütt a tisztosfü virágaiból való hordás adja a méhek téli szükségletét.

Egyes méhészek már művelés alá vették ezt a hálados egyvári növényt és a többi mézelőnövényekhez hasonlóan tenyészítik.

Különösen jól díszlik szárazabb agyagos talajon; homokos talajon csak sínylődik, korántsem éri azt a nagyságot, mint agyagos meszes talajon.

Az egyenes, merev, elágazó szár magán hordozza a hosszú, ráncos fölületű, sárgászöld színű leveleket, melyek mindkét lapjukon gyöngén szőrözöttek.

A virágok ajakosak és virágörvöket képeznek. A virág alsó ajka 3 karélyú, kénsárga és biborszínű pontokkal van tarkítva; mikor a méh a virágra száll, az alsó ajak igen alkalmas pihentetőül szolgál neki. A felső ajak halványfehér szintén biborszínű pontokkal. A 4 porzó közül kettő megtermékenyülés után sajátságosan kihajlik a pártából. Az 5 fogú kehely a pártának majdnem feléig ér és a megtermékenyülés után megmarad a uővényen, magába rejtven a négy fejlődő magot, melyek, ha érettek, barnászínűek. Magvetés által szaporítható, mely művelet tavasz folyamán történhet; ahol egyszer már elvetették, föltéve, hogy a tenyészeti tényezők csak némileg felelnek is meg, majdnem kiirthatatlan gyomként tenyészik tovább.

Rokona a **süppedéki hunyász.** (*Stachis pallustris.*) Legtöbbnyire mocsaras helyeken, patakok mentén, nedves rétségeken előforduló gaz.

Szárai 30—60 cm. magasra megnőnek; a rajta levő levelek kosszúkásak, csipkésen fűrészeltek, szőrösek, szárölelők.

A biborszínben játszó, szép rajzos virágokat július-augusztusban a méhek és különösen a pösörök nagyon látogatják. A virágok 6-ával virágörvöket képeznek.

* Strnad úr „Méhészeti növénytan“ czímen avatott tollal írt, de eddig még nem jelenhetett szép munkájából küldi e becses közleményeket, miknek köszönettel adunk helyet, meggyőződven, hogy a méhlegelő javítását célzó méhésztársaink már most igyekeznek e tekintetben a jövőről gondoskodni; a közlemények kiadását hasznos szolgálatnak véljük tehát.

2. A fekete áfonya.

(*Vaccinium Myrtillus*; kukojcza.)

A fekete áfonya a fenyves erdők tisztásain tömegesen fordul elő és mint közönséges cserjét — különösen a fölvidék lakói — ismerik, melynek bogyóit értékesíteni szokták.

Fölemelkedő szögletes szárán a bőrnemű, sima fogazott élű levelek alkotják a lombzatot. Levelei lehullók. Május-junius hónapban virágzik e cserjeszerű növény, melynek virágai a 20—30 cm. magas száruk végén, a levelek honaljából egy hosszú nyélen csüngnek alá vagy egyesével, vagy igen ritkán kettesével.

A virág pártája korsó-alakú gömbölyded és zöldes piros színű, mely magába foglalja a porzókat; a párta szélén ott visszafelé görbülő foggal van ellátva.

A fekete áfonya virágjában bő nektárképződés szokott lenni, csakhogy sajnos, a legtöbbször képtelen a méh a párta alján képződő nektárt fölszívni, a korsó-alakú párta szűk szája miatt. A róla gyűjtött mézet pirosnak, kellemes illatúnak és ízűnek mondják.

A bogyószerű gyümölcs augusztusban érik be és ibolyásfekete színt nyer; ilyenkor a madaraknak, különösen pedig a rigóféléknek kedvencz eledele. Bornak a megfestésére is szokták használni a gyümölcs nedvét, de azért magában véve is kellemes húsító italt ad. Bogyóit befőzik.

Rokona a **vörös áfonya** (*Vaccinium Vitis Idene*; *havasi meggy*), mely a fölvidék hegységein fordul elő, de nem oly tömegesen, mint az előbbi. Örökzöld cserje

Heverő szára ostorindákat képez; levelei szélein épek és visszafelé sodrottak, visszás tojásdad alakúak, alsó lapjukon pontozottak.

A virágok májustól augusztusig egy lecsüngő fűrt virágzattá csoportosulva diszlik e 10—15 cm. magas cserjés növényt. A méhek látogatják a virágokat.

A virágpárta harangalakú, fehér vagy pirosas színű, és 4 karélyú.

A skarlátpiros bogyók savanykás édesízűek és nyersen, vagy befőzve szolgálnak táplálékul; igen kellemes ízű húsító is készülhet belőlük.

Gödöllő

Strnad Mihály Béla,
állami faiskola-kezelő.

Boczonádi-rendszer az országos méretű kaptárban.

Boczonádi Szabó Imre úr rendszerének a tanulmányozása minden elfogulatlatlanul gondolkozó méhésznek szöveget ütött a fejébe. Lepusztithatatlan *természeti* örökigazságok érvényesülnek

abban. És mégis mintha félnék attól az óriáskaptártól; berendezésünket lomtárba dobni, vagy a kezdő méhésznek föltétlenül az új, a látszólag költségesebb kaptárt ajánlani: nem kis dolog. Hogy a rendszer bizonyos ígéretei felől meggyőződjünk, mégis meg kellett valamely próbálkoznunk. Megjegyzem: különös, hogy az alább közölt kísérletezést ugyanazzal a Boczonádi-móddal nemcsak Kolozsvártt, de az erdélyi vidékeken több méhész, egymásról mitsem tudva, szintén megejtette az idén, az eredmény mindent ugyanaz.

A kolozsvári állami tanítóképző-intézet méhtelepén május második felében, mikor a költőtér annyira megtelt, hogy a méhek az ablakon nyüzsögtek, 9 országos méretű kaptár közül 2-ből kidobtam a fődödeszkácskákat, a költőtér felső keretsorát fölraktam a mézürbe, az alsó keretsort pedig rács nélkül ez alá, tehát a költőtér felső eresztékébe, s az üresen maradt alsó szakaszt megraktam kiépített dolgozós léppel. A többi 7 kaptárban a rács alkalmazásával, eddig szokásos módon cseresztem föl a családokat a mézürbe.

Junius első feléig ügyet sem vettem a méhesre. Ekkor betekinttem a kaptárokba. A rácsal megnyitott mézürben sehol semmi eredmény. A Boczonádi-módon elrendezett 2 kaptár mézürének a lépei sorba, végig tömören telve voltak fiasítással, második költésű ivadékkal. Az első pillanatra meghökkentem; tanítványaim: az intézeti ifjúság előtt lepleznem kellett abban az ígéretemben való fölsülésemet, hogy milyen szép mézeslépeket szedünk majd ki. De a másik pillanatban megnyugodtam már; a rengeteg fiasítás annál biztosabb ígérettel kecsegtetett a várható mézelést illetőleg.

Junius 26.-án a tanítóképesítő vizsgák végén, ismét a méhesbe vezettem az ifjúságot. A rácsal elkülönített mézürben egy-egy kaptárban itt-ott találtunk valamicske mézet. A Boczonádi szerint berendezett két kaptár mindenkéinek a mézürében valamennyi lép színig tömören mézzel telt volt; a középső keretsorban pedig — hol a lépek felső szélei szintén mézet csillogtattak — gazdag fiasítás, mely az alsó keretsorra is lenyúlt. A két kaptár mézzel telt felső 10—10 keretét kipörgettük, az alsó osztály (költőtér) keretsorait egy-egy szakasszal ismét följebb raktam, a kipörgetett és vízzel kissé meghintett üres lépeket pedig az alsó eresztékbe raktam be.

Julius 6.-án, tehát 10 nap múlva, ismét benéztem a méhesbe. A rácsos kaptároknak semmi gyarapodás. A Boczonádként kezelt és kipörgetett 2 kaptár mézürének a keretei — ámbár nem színig — megint végig mézesek voltak. Ha csak kevéssé kedvez az időjárás,

újából porgethettünk volna. De hiszen országszerte tudjuk, hogy az idei nyár a legmostohábbak egyike volt.

Még csak annyit, hogy: öt év óta kezelem a kolozsvári tanítóképző-intézet méhesét, itt-ott jutott ugyan néhány keret mézfőlősleg, de még sohasem annyi, hogy porgethettünk volna, csak az idén, amikor az időjárás éppen czudarkodott. És éppen azok a kaptárok adtak nemcsak a porgetőbe, de beteleléskor a rácsos családok fölségítésére is, amelyeket Boczonádi módján kezeltünk.

Ez a száraz tény. Nem mondom, hogy aki a Boczonádi-rendszerről olvas, mindjárt készpénznek is vegye azt; próbálja meg és hiszem, hogy — ha kaptárának elfogadásában haboznék is — porgetnivaló mézeltetésre kiszemelt kaptáraiból kidobja a rácsot és Boczonádi szerint kezeli azokat.

Teleki.

Hogyan szokás Csikban?

Minden olyan közhasznú intézmény sikerítését, mely népünk erkölcsi és anyagi boldogulásának előmozdításában üdvös eredményeket ígér és biztosít, a nép vezetőitől: a néptanítóktól várja a nemzet. Rájuk tekint, hazafias működésükhöz fűzi reményeit, lelkes munkálkodásukba veti bizodalját a szebb, jobb jövőért áhító várákozása a nemzetnek. A rengeteg föladat, miknek sokféleségét közéletünk e legönzletlenebb munkásainak olyan pazarul osztogatja a haza, sohasem volt teher ezeknek az idealizmusból táplálkozó lelkeknek; szűkkeblűen honorált magasztos tisztüket, azt az eszményien szép küldetést, melyre fölbuzdulás hívta és melyen kintartó ügyszeretet és lelkesedés munkálkodtatja őket, híven teljesítik.

A méhtenyésztés művelésében és terjesztésében is a néptanító odaadására várunk, őt szeretjük előttünk látni és követni. Néptanító: Grand Miklós volt hazai méhészetünk modern irányú fejlesztésének első apostola, e téren a mi nagymesterünk; néptanítók az ő örökének leghívebb gondozói.

Ilyen két lelkes követőjének, a méhtenyésztés föllendítésén fáradhatatlanul munkálkodó két derék néptanítónak nemes példaadásáról szándékozom e rövidke sorokban megemlékezni. Követésre méltó igyekezetük nem szorúl dicsőítésre; hazafias cselekedeteik önmagukat magasztalják.

Csikvármegye gyergyói főnnsikján, ott, hol a mezőgazdasági kultúra az idő zordonságával kemény tusát küzd, a havasi vidék ámbár ezerféle flórájának nektárképződésére a nyár melegebb szaka az Alföldéhez képest röpké rövidségű tehát: *Fózsa Sándor,* gyergyóditrói igazgató tanító e mostoha körülmények között is úgy

megismerkedett a kis méh lélektanával és oly alapon fejlesztette az ottani méhészkedés különleges művelését, hogy nemcsak gyermekei taníttatásának nehéz gondjait osztják meg szeretettel ápoló méhikéi, hanem szép példáján a meghódolásnak ellent nem állható módos úr és szegényember, az értelmiség és a föld egyszerű munkása egyaránt levetkőzte a kis méh iránt való hűvös közönyös séget, mit Józsa úr meggyőző munkálkodása meleg szeretetté forralt a lelkekben; buzdítására pedig a gyergyói községek itt iskolái, ott községi méhest letesítettek sorra, hogy ennek az üdvös és hasznos foglalkozásnak az általánosabb megkedveltetését és terjesztését szolgálják azok

Legyen áldás Józsa Sándor úr, s a gyergyói lelkes méhészek igyekezetén, valamint az ottani derék községek áldozatra kész fölbuzdulásán!

A vármegye deli részén pedig *Benedek Gábor*, csikmenasági vezértanító a méhészet lelkes zászlóvivője, ki remekül berendezett és gyönyörűen gondozott mintaszerű méhtelepét oly szépen jövedelmezetti, mint az erdélyi részekben senki más. Mint a *kászonalcsiki méhészegyesület* elnöke, az egész országban páratlanul álló tevékenységet fejt ki egyesületével.

Az említett egyesület ugyanis — mint az Erdélyrészi Méhészegyesület vidéki köre 16 községben 20 méhtelepet állított föl és tart tőnn 87 méhcsaláddal, hogy azok okszerű gondozásán a nép okuljon és a méhészkedés gyakorlatát elsajátítsa. A 20 méhtelepet ugyannyi néptanító kezeli, kik a gondozás és oktatás jutalmául a méhcsaládok szaporulatát és a termelt mézet élvezik. A telepeket kezelő tanítók buzgólkodása folytán Csikvármegye deli részén örvendetes lendületnek indult az okszerű méhészet. Egy-egy telepet 3—5 méhtörzsszel alapított az egyesület; a kezelő tanítóknak ezeken kívül egyenként 10—20 méhcsaládjuk van már, melyeket az egyesület méheiből szaporítottak.

Benedek Gábor úr sorra látogatja a telepeket, hogy ezek gondozóit a szükséges útbaigazításokkal istápolja.

Igy szokás Csikban. Ilyen két lelkes vezére, fáradhatatlan igazi apostola szolgálja méhészetünk ügyét az ország legkeletibb határszéli vármegyéjében. Nem-e kedvesen megkapó példák ezek?! Miért ne lehetne máshol is így? Egyesületünk többi vidéki körei valóban megszívlelhetnék a kászonalcsiki méhészegyesület szép példaadását.

Adjon Isten sok Józsat, sok Benedeket hazai méhészetünknek!

Teleki.

Különfélék.

Baorskay Sámuel: „*Útmutató a deszkaköpiék átalakítására és a verecskei keltőskoptárral való méhészkedésre*“ című füzetére (megjelent és kapható Csapon, Ungvármegye, a szerzőnél, ára 80 fillér) fölhívjuk t. méhésztársaink figyelmét.

Grand Miklós: „*A méhészetről*“ című munkájának IX. kiadása megjelent és a kerületi szaktanároknál ingyen kapható.

Méhészkedésünk idei eredményeivel — miként értesülünk — kevesen lehetnek megelégedve. Különös, hogy a zordonabb vidékeken jobban sikerült az idei méztermés, mint az enyhébb tájakon; mindenesetre azért, mert amott normálisabb volt az időjárás, mely ezen a nyáron ugyancsak czudarúl viselkedett a legtöbb helyen. Sok helyről mégis kielégítő, innen-onnan pedig ritka szép eredményekről kapunk értesítést. Tekintve, hogy sokkal több azoknak a száma, akik az idén éppenséggel nem pörgettek:

Krizsa Sándor, igazgatótanító úr *Homoródalmáson* 20 méhcsaládjától pörgettet; 40 liter mézével meg lehet elégedve.

Imets János, gazdasági felsőnépiskolai igazgató úr *Gyergyófaluban* 24 kaptárból átlag 4 kgr. mézet pörgettet; az idén elég jó termés.

A csiksomlyói róm. kath. tanítóképző-intézet 16 kaptárból 50 kgr. pörgettet és 25 kgr. lépesmézet kapott. Szép eredmény.

Albert Ödön úr Csikszereván 27 kaptára után 400 korona árú mézet adott el. Nagy haszon!

Nagy Mózes, tanító úr *Székiesen* (Maros-Tordavármegye) kaptáronként átlag 7 keret lépesmézet szedett el. Az idén ritkaság.

Krausz Károly, magy. kir. erdész úr *Szászvároson* igazolja, hogy a kerületbe tartozó „Priszlop“ nevű védett magaslaton (1104 méter a tenger színe fölött) *Kroisz Ferencz*, kincstári erdőőr az idén 30 méhcsasádtól 351, tavaly pedig ugyanannyi törzstől 598 kgr. mézet kapott. A havasi védett hely buja flórájáról valóban olyan fölséges mé et gyűjtenek a méhek, hogy a hymettusi mézzel táplálkozó olympiai istenasszonyok is ide röppennének tán, hogy ezt az isteni nektáriát élvezzék.

A Hevesvármegyei Gazdasági Egyesület szeptember 6., 7. és 8. napjain rendezett *állat-, gyümölcs- és méhészeti kiállításán* a következő méhészek részeseültek kitüntetésben: *Réthi Arpád*, Hatvan, mézért és mézeczetért I. diszoklevél; *Thassy N.*, Pusztamonostor, mézért II. aranyoklevél; *Koncz Istvánné*, Apa, mézért III. ezüstoklevél; *Juhász István*, Hatvan, mézért és méhészeti eszközökért I. pénzdíj: 50 kor., *Hirling József*, Hatvan, mézért II. pénzdíj: 30 kor.

Tartalom: Novemberi emlékeztető, *Főzsa Sándor*. — A méhcsalád munkaképessége. *Id. Boczonádi Szabó Imre*. — A méhek téli ellenségeiről. *Hartviger Agoston*. — A méhszedő. *Simon József*. — A mérlegen álló Boczonádi-féle óriás kaptár. *Boczonádi Szabó Imre*. — Mézelőnövények. *Strnad Mihály Béla*. — Boczonádi-rendszer az országos méretű kaptárban. *Téleki*. — Hogyan szokás Csikban? *Tel eki*. — Különfélék.

Apró hirdetések.

Mézpörgető, méztartó bádog-edény

jutányos áron kapható Zeiler Géza bádogosnál Kolozsvár (Mátyás- király- útca 4.) Ugyanő elvállal **mindenne- mü bádogos munkát. Javításokat** jutányos áron, pontosan teljesít. Ár- jegyzéket kívánatra bérmentve küld. (10—12.)

Szabó Sándor méhészetéből **Felső- tömösön** (pályaudvar. Brassóvármegye) erős, szép méhtörzsek kaptárokban jutányos áron kaphatók.

Boczonádi-féle eredeti kaptárok.

1. Egyes kaptár 25 mm. vastag deszkából bélelés nélkül, de bélelésre előkészítve, az ablaküvegezést kivéve teljes felszereléssel **11-50** korona

2. Egyes kaptár minden részében teljesen bélelve, teljesen felszerelve **16** korona

3. Kettős kaptár minden részében teljesen bélelve, teljesen felszerelve **28** korona.

Az árak az újpesti vasútállomásra szállítva értendők

Újpesten, Széchenyi-útca 7. sz.

2—3 Id. Boczonádi Szabó Imre

Csak 5 fillérbe kerül

egy lev elezőlap, melylyel gazdagon illusztrált, s a havi teendőket és sok hasznos tudnivalót tartalmazó nagy árjegyzékeket kiki megszerezheti. Alúlrít czég a többek között készít

zománczozott bádog mézpörgetőgépeket alsó, vagy főső hajtással 2—8 keretre, 16 koronától kezdve, a legjobbnak ismert műfajban. (Részletesebb leírás az árjegyzékben). Továbbá:

gőz-vasz- és mézolvastókészülékeket vascsavarral járó erős sajtoló berendezéssel 22 koronáért. A készülék gyümölcsaszításra is nagyon alkalmas.

Ajfonsus-féle mülépeket teljesen tiszta méhviaszból készítik. Szabadalmazott és sokak nyilatkozata szerint a **legjobb mülép**. A belföldön kizárólag nálam kapható, még pedig kívánatosságban **kronként 4 kor 80 fill.** -rt; 3 ½ k. r. 16 kor. 20 fill. Ismét elárúsítóknak árengedmény. A mülép beragasztására vonatkozó utasítást minden csomaghoz mellélek.

Népkaptár szalmából 30 keretre, melyek bádogsávokon fügnek. A kaptár fala erős, 6 cm. vastag. **Darabja 6 kor. 60 fill.** Bővebbet az árjegyzékben.

„**Universal**“ etetőkészülék híg és sűrű, vagy szilárd táplálékkal való etetésre bármilyen rendszerű kaptárban télen-nyáron alkalmazható. Továbbá: **üstöőkészülékek, »rczvédők, méhészk-ztyüa, födelező kések, boronák, Gerstung- és Reusz-féle anyakalitkák, keretléczek, rajfogók,** szóval minden méhészeti eszköz nagy válasz ékban.

SIMMICH FR. első osztr. sziléziai kereskedelmi méhtelege. **JAUERNIGBAN, Osztrák-Szi ézia.**

Elsőrendű kitüntetések, Temesvárt és Teschenben 1902-ben **arany-érmét** nyert. 7.—12.

CSINTALAN GYULA orgona-, zongora- és harmonium-készítő

KOLOZSVÁRT. Lakása : Egyetem-ú. 6. sz. Üzlethelyisége
Deák-Ferenc-ú. 2. sz., hátul az udvaron

Elvállalok orgona készítést, minden nagyságban, minden kivételben és styben, továbbá javítását, átalakítását, kibővítését és hangolását jótállás mellett.

Elvállalok bármilyen nagy zongora-javítást, hosszú zongorák rövidde átalakítását, bőrzését és hangolását.

Készítek oltárokat, szószéket és szószék fölébe való koronát, nemkülönbön egész templomi berendezéseket is.

Elvállalom iskolai és szobai harmoniumok javítását és hangolását, úgy helyben, mint vidéken. Vidéki meghívásra pontosan megjelenek. Kérdezősködésekre azonnal válaszolok.

Miért továbbra is becses figyelmébe ajánlom magamat. A t. közönség és egyházak pártfogását kérve, maradtam tisztelettel!

11—12.

CSINTALAN GYULA.

HOL kaphatók a legolcsóbb **keretléczek** és négyes **Mayer-kaptárok** ?

PICZEK ALAJOS méhésznél, Farkashidán, u. p. Keresztúr (Pozsonyvármegye).
100 drb 1 méter hosszú **keretléc**, 25 mm. széles, 5—6 mm. vastag, 3 oldalon gyalulva 1 k. 60 fill. 100 keret földarabolva szintén 1 k. 60 fill.

Kész keretek (orsz. mér.) távolsági kapcsokkal darabonként 4 fillér.

Orsz. mér. egyesületi kaptár (30 keret) teljesen felszerelve, befestve, kákával bélelve 5 K.

Négyes Mayer-kaptár (dúc) pontosan készítve, teljesen felszerelve, befestve és kívülről kákával csinosan burkolva 20 K.

Rakkaptár (Christ-féle) 3 ládikával 30 keretre, tetővel, fenékkal, 1½ hüvelyk vastag deszkából készítve, teljesen felszerelve 5 K. — Az árak farkashidán értendők. Elvállalok e szakba vágó más asztalosmunkákat is a legolcsóbb áron. 8.—12.

Mézet keresünk

— megvételre —

minden minőségben.

Mintázott ajánlatokat

a Méhészeti Közlöny

szerkesztőségéhez

Kolozsvár, Magyar-útca 24. szám alá
kérünk.

Nyomatott Gámán János örökösénél Kolozsvárt, Kossuth Lajos-útca 10. sz.